

Az oktató, a tudományos és a nevelő munka egységéért

Írta: dr. Antalffy György, a József Attila Tudományegyetem rektora

Az új egyetemi tanév kezdésével csaknem egyidőben jelent meg a Népköztársaság Elnöki Tanácsának törvényerejű rendelete a felsőoktatási intézményekről. E jogszabály a Szegedi Tudományegyetem számára többek között azt az örömdetes deklarációt is tartalmazza, hogy tudományegyetemünk ezentúl József Attila nevével viseli. Úgy hisszük, hogy a névadás kötelező a törvényerejű rendeleten túlmenően is. Kötelező akkor is, amikor számba vesszük a tanévi terveinket és feladatainkat. A tanévi munkánkban különösen segítőtársaikat szolgálunk az MSZMP Központi Bizottsága kongresszusi irányelveinek V. fejezetében lefektetett megállapítások. Változatlanul figyelemmel kísérjük és érvényre juttatjuk a Csongrád megyei pártbizottságnak azokat a ránk vonatkozó határozatait is, melyek több évre megszabják fő feladatainkat. Ezek — mint egyetemünkön ismeretes — a felsőoktatás reformjával, világnézeti nevelőmunkánkkal, a tudományos munkával és a vezetés kérdéseivel kapcsolatosak.

Ebben a tanévben is jelentősen ki akarjuk venni részünket a felsőoktatás reformmunkáiból s a tananyag korszerűsítése munkáitainak befejezéséig kidolgozzuk a még hiányzó programokat, tanterveket. Az országos feladatokról nem kis részt vállalt tudományegyetemünk, amikor megbízást kapott, hogy a matematika, fizika, történelem, magyar nyelv és irodalom, büntetőjog, valamint az állam- és jogelméleti tantárgyak program- és tantervezetének országos összefogó szerepét is betöltse. Nem kis feladat a múlt tanévben bevezetett szakmai gyakorlatok tapasztalatainak összegyűjtése, és azoknak a kar tanácsuléseken való értékelése sem.

Kari reformbizottságaink előtt áll az a feladat, hogy a programviták alkalmával megteremtjük a tananyag szakmai-ideológiai vonatkozásait is, továbbá az a nagyon sürgető kérdés, hogy az új technika vívmányaival miként tehetünk meg korszerűbbé a felsőoktatást. Módszertani problémák — így a tanárképzés tartalmi és módszertani problémái — ugyanakkor a reformbizottságok feladatai közé tartoznak.

A határozottan reformfeladatok mellett számos olyan kérdéssel kell foglalkoznunk, melyek mindegyike összefüggésben van az oktató-nevelő munka megújításával. Foglalkozni kívánunk egyebek között a társadalmi tanulmányi ösztöndíjas hallgatók helyzetével, szakmai és politikai helytállásával, az előzetesen felvett hallgatók nem problémamentes kérdéseivel. A hallgatók idegen nyelvű oktatása is olyan kérdés, amely a hallgatók önálló munkájának elősegítésével kapcsolatos.

A levelező oktatás megújítására irányuló törekvések

az eddigiekhez képest még nagyobb mértékben kell megfontolnunk a tananyag korszerűsítésével kapcsolatos feladatokat. A tananyag korszerűsítésével kapcsolatban elkészítendő tankönyvek, jegyzetek tudományos színvonalát, didaktikai használatosságát kielégítő-e.

Az egyetemi tanácsulések napirendjére a következő tanévben olyan kérdéseket kívánunk kitűzni, melyek remélhetőleg az egyetemi tanács tagjai részéről nagyobb érdeklődésre és támogatásra tarthatnak számot. Így az egyetemi tanácsulések keretében kívánjuk értékelni az 1962. évi tudományos munkát, az egyetemünkön dolgozó aspiránsok helyzetét, az idegen nyelvű lektorátusok munkáját, a marxizmus-leninizmus oktatásának nevelő hatásáról szóló jelentést. Kiemelném azt a napirendi pontot, amely az egyetemi oktatók és dolgozók megítélésének szempontjairól szól majd a párt VIII. kongresszusi határozatainak tükrében. Több kérdést a tudományegyetemi párt-vezetőség bizottságával együtt a jól bevált gyakorlat alapján vitat meg az egyetemi tanács.

A világnézeti nevelőmunka központjában ebben a tanévben természetesen az MSZMP VIII. kongresszusának anyaga, a párt által kibocsátott tézisek és ezeknek a feladatoknak a megvalósítása áll.

Az egyetemi tanácsulések oktatói érdeklődésének foglalkoztatásának irányelveit, a kongresszus határozatait megbeszélve s azokat saját munkaterületükön hasznosítani.

Kísérletet teszünk annak megismerésére, hogy milyen is az ideológiai helyzet egyetemünkön, milyen eredményeket értünk el a több éves szervezett ideológiai tanfolyamok következtében és hogy milyen hatása mérhető le azoknak a szakmai-ideológiai vitáknak, amelyeket a tanácsulések rendeztek. E viták továbbra is alkalmas eszköznek bizonyulhatnak oktatónk világnézeti arculatának további javítására.

Terveink feladataink között nagy gondot fordítunk a tudományos munka színvonalának emelésére és e munka irányítása és segítése érdekében az eddigiekhez fokozottabb mértékben kívánunk igénybe venni az elmúlt tanévben szervezett tudományos bizottságok támogatását. Egyetemünk tudományos bizottsága megvitátni kívánja az egyes tudományos tervek egyetemi vonatkozásait és tevékenységét. A Szegedi Akadémiai Bizottsággal összehangolva olyan kutatásokat is kíván kezdeményezni, amelyek egyetemünk adottságainak megfelelnek s összhangban állnak a távlati kutatási tervekkel. A kari tudományos bizottságok figyelemmel kísérik, hogy az egyes tan-

székeken folyó kutatómunka eredményességéhez szükséges feltételek biztosítása van-e. Fontos feladatokat képez az annak vizsgálata, hogy a tananyag korszerűsítésével kapcsolatban elkészítendő tankönyvek, jegyzetek tudományos színvonalát, didaktikai használatosságát kielégítő-e.

Mindezt annak szellemében kívánjuk tenni, amit a kongresszusi irányelvek úgy írnak elő számunkra, hogy a felsőfokú képzésben egységet alkossanak az oktató, a tudományos és a nevelő munka s az egyetemi és főiskolai neveljenek kommunista szakembereket.

A felsőoktatási intézményekről szóló törvényerejű rendelet egyenesen törvényi, jogszabályi kötelezősége teszi a tanácsulések számára, hogy azok nevelői munkájukat a hallgatók marxista-leninista világnézetű és erkölcsű szakemberekké váljanak. E törvényerejű rendelet 14. paragrafusa a felsőoktatási intézmények oktatói számára jogi kötelezősége is teszi a szakterületükhöz tartozó tudományág művelését, az országos és egyéb kutatási tervekben folyó feladatok ellátását. Eddig esetleg valhatták azt a nézetet is az egyetemen, hogy elegendő csupán oktató tevékenységet folytatni valakinek. Most az új törvényerejű rendelkezéssel jogszabály rendezi azt a helyes elvet, hogy színvonalas egyetemi oktatásunkat csak a tudományos munka egyidejű végzésével lehet folytatni.

A vázolt tervek és gondolatok megoldásában, kivitelezésében az új tanévben is megismerésére kívánunk támaszkodni az egyetemi párt-, KISZ- és szakszervezetek segítségére, mert csak velük együttműködve tekinthetünk bizalommal a jövő elé, melyet egyébként biztatónak látunk.

Hisszük, hogy a szocializmus teljes felépülésének egységbe fonódó folyamatában — ezen belül a kulturális, ideológiai forradalom további kibontakoztatásában — az új tanév feladatainak minél jobb megvalósításával a József Attila Tudományegyetem eredményesen tud hozzájárulni.

(Tudósítónktól)

Még a nyár folyamán történt, hogy a közlekedés- és postaügyi miniszter, Kossá István elvtárs Balatonkilitin meglátogatta az ottani önkéntes ifjúsági építőtáborát. Amikor a versenyben álló legjobb eredményt elérő brigád tagjaival elbeszélgetett, megtudta, hogy közöttük két matematikus — Mazsi József és Havas Miklós szegedi egyetemi hallgató — is dolgozik. A két fiatalal elbeszélgetve kijelentette: tanulmányaikkal összefüggő gyakorlati ismeretek megszerzésére egy hétre meghívja őket az ősz folyamán Budapestre.

Meghívását kiterjesztette a miniszter másik két alkalmasított matematikát tanuló társukra: Megyesi Lászlóra és Bánfalvi Zsoltára. Szeptember végén utazott a négy Szegeden tanuló fiatal a fővárosba: minden költségükre a miniszter gondoskodott. A meghívás célja az volt, hogy a MÁV adatszolgáltató főnökségen működő — az országban a maga nemében egyedülálló — elektronikus számológéppel ismerkedjenek meg.

A négy fiatal matematikus betekintést nyert Budapest Déli-pályaudvaron a francia gyártmányú BULL-gépekbe: a gép segítségével ellenőrzik az ország összes fuvar-

Kicsérlik a MÁV-igazolványokat

A közszolgálati alkalmazottak és a hadirokkantak 50 százalékos utazási kedvezményre jogosító, fekete színű arcképes igazolványát 1963. január 1-től új arcképes igazolványra cserélik ki.

Ugyancsak kicsérlik a vak hadirokkantak arcképes igazolványát is.

Az igazolványcserével kapcsolatban a MÁV felhívja az igazolványtulajdonosokat, hogy a cseréhez szükséges 4,5x5,5 centiméter méretű arcképfotót készíttessék el, hogy azok az igazolványok kiállításakor rendelkezésre álljanak. Az arcképes igazolványok kiállításának módját a MÁV a közszolgálati szervekkel idejében közli.

Az 1962. évre érvényesített arcképes igazolványok 1963. március 31-ig használhatók fel utazásra. (MTI)

Közérdekű tanácskozás:

A dolgozó nő és a továbbtanulás

Az újságíróklubban, a Dél-Magyarország szerkesztőségében most rendezett közérdekű tanácskozáson dolgozó asszonyok voltak hivatalosak. Fiatal és idősebb nők érkeztek, kezükben bevásárlókosarakkal a család vacsorájára, és kék papírból csomagolt, fehér címekes, kisdiások könyvek, füzetek voltak. A társaság a mai dolgozó asszonyok jelképe. A munkái, a család és a tanulás. Ez hatotta át a tanácskozást is, hiszen arról beszélgettünk, hogyan lehet összeegyeztetni az egész élet igényeit a munkával, a második munkával és a tanulással. Szeged legnagyobb üzemének és a sok nőt foglalkoztató vállalatának képviselői maguk és tanuló társaik nevében szölk.

Áldozatvállalás

Nehéz lenne pontos statisztikát összeállítani arról, hogy hány szegedi asszony ül be munka után az általános és középiskolák, valamint az egyetemek padjaiba. Nem túlzás, ha több ezerről beszélünk, hiszen kevés család van Szegeden, melynek valamelyik tagja ne tanulna. Nagy feladatot vállalt magára az, aki munkája mellett tovább tanul. S ha a nőknek társadalmunkban elfoglalt helyét tekintjük, nem

Néprajz- és nyelvtudomány

Megjelent az Acta Universitatis Szegediensis új kötet

A most megjelent értékes, gazdag tartalmú kötet nyitó tanulmányában Velcsov Mártonné A magyar nyelv alakjának dialektikus szemléletéről értekezik. A dolgozat a magyar nyelv alakjának számottevő néhány sajátosságát a nyelvtan más fejezetével összefüggésben vizsgál. Rácz Endre A következőkben mondatok stilisztikai szerepéről ír, Bodnár Ferenc a Mondat és szójelölés kapcsolatát vizsgálja. Mikola Tibor Egy magyar szócsalád eredete című értekezésében reg, révül, rejt stb. szócsaláddal foglalkozik. Pálfalvi Etelka Korán szavunk jelentésére ad tartalmas magyarázatot. Nyiri Antal Hangutánzó eredetű térszínforma nevek című dolgoza-

ta az eddig alig vizsgált nevekkel kapcsolatban közli a szerző jelentéstani kutatásainak igen figyelemreméltó eredményeit. A kenyér és a kalács a szegedi néphagyományban címmel Bálint Sándor ír általános érdeklődésre is számot tartó tanulmányt. Ördög Ferenc A gyulai keresztnévek becározó alakjai-val foglalkozik. Mihálka György A szegedi népi hangszerekről közöl alapos dolgozatot. Csefkó Gyula munkássága címmel Péter László teszi közzé a nagy szegedi nyelvész cikkeinek gondos munkával készült, hiánypótló bibliográfiáját, amelyet áttekinthető tárgymutató egészít ki.

A kötetet a kisebb közlemények zárják.

A család segítése

Az Újszegedi Kender-, Lencsővő Vállalat egyik középiskolás diákja arról panaszkodott, hogy olykor nincs elég türelme a munka, a tanulás és az otthoni munka után gyermekéhez. Ő maga érzi, hogy ez helytelen. A gyermeknevelésben azonban segít a férj, s vállalta a gyermek tanulását ellenőrzését is.

Ugyancsak az újszegedi szövőgyár másik dolgozója, aki férjével együtt egyetemre jár, a következőket mondta:

— Állítom, hogy a dolgozó nőknek áldozatvállalás a továbbtanulás. De vállaljuk, mert így többet tehetünk a közös, nagy ügyért, és tanulunk azért, mert ezt korunk megköveteli. Korábban az üzemben olyan egyszerű gépek voltak, hogy néhány napos betanulás után bárki dolgozhatott rajta. Most új gépek érkeznek, s ezeknek a kezelésére komoly szaktudást igényel, és a fizika, mechanika alapismerete nélkül nem állhat munkás a gép mögé.

Hangoztatta azután, hogy a továbbtanulással járó áldozatot az egész családnak vállalnia kell, mert különben nem megy, fizikailag sem bírja a nő. Náluk matematikai pontossággal osztják be az időt, míg a férj vásárol, ő takarít, vagy fordítva. A főzés gondja is közös.

Problémák

Több olyan probléma is felszínre került, mely nehezíti a dolgozó nők továbbtanulását, s ezeknek orvoslását jó lenne napirendre tűzni. Így többek között szóval tették az esti iskolák hallgatói, hogy lényegesen hátrányosabb helyzetben vannak, mint a levelező tagozaton tanulók. Ők ugyanis — mármint az esti hallgatók — hat nap tanulmányi szabadságot kapnak, a levelezők pedig tízenyolcat. Azt is elmondták az esti iskolák hallgatói, hogy mióta tanulnak, nyaranként pihenni sem tudnak, mert a szabadságuk ideje alatt is tanulniuk kell.

Összefoglalás

Valamennyi technikai hallgató elmondta, hogy igen hasznos volt az iskola megkezdése előtt az előkészítő tanfolyam. Itt sok segítséget kaptak a magyarhoz és matematikához. Különösen az utóbbi tanulásuk okoz sok gondot, és helyes lenne, ha a vállalatok a tanulás megkönnyítése érdekében időnként — az előkészítő tanfolyamokhoz hasonlóan — konzultációs köröket szerveznének.

A ruhagyár jó néhány dolgozója a budapesti textilipari technikum ruhaipari tagozatának levelező hallgatója. A korábbi években havonként 20 óra konzultációra a szegedi technikumba jártak. Idén 18-ra csökkentették az órák számát, véleményük szerint pedig nagy szükség van a 20 órára.

Ha tanulásról van szó, elmaradhatatlan az oktatók, a tanárok emlegetése. Így történt ez most is. A tanuló asszonyok elmondták, hogy a tanárok nagy többsége igen megértő, mindenben segíti őket. Egy-két fiatal tanár azonban nem tesz különbséget felnőtt és gyermek tanulója között. Aztán olykor túlzott követelményeivel feleslegesen idegesíti felnőtt hallgatóit.

Hogyan lehetne még több segítséget nyújtani a dolgozó nők továbbtanulásához? A tanácskozás válasza: csak a fokozottabb társadalmi összefogás hozhat több eredményt. A kis családnak éppen úgy, mint a nagynak, az üzemnek, a munkahelynek segítenie, támogatnia kell a továbbtanuló dolgozó nőket.

Véget ért az üzemi főorvosok országos tanácskozása

Szombaton az Egészségügyi Minisztériumban véget ért az üzemi főorvosok kéténapos országos tanácskozása. Dr. Boda István, Győr—Sopron megye üzemi főorvosa előadásában rámutatott, hogy a táppénzes betegek egy része könnyebben munkakörében még keresőképes lehet, ezt azonban megnyugtatóan csak az üzemi orvos tudja eldönteni, aki ismeri az üzem viszonyait.

Az előadást követő vitában dr. Szabó Kristóf, a Dunai Vasmű üzemi főorvosa arról számolt be, hogy a vasmű dolgozóinak igen kedvező megbetegedési százalékában

az üzem technikai fejlettségén kívül nagy szerepe van az egészséges kollektív szellemnek, valamint a munkások orvosi találkozáskor. Dr. Borosnyai Gáborné, az Ózdi Kohászati Üzemek főorvosa az alkoholizmus ellen folytatott eredményes küzdelemről számolt be. Felszólalt a vitában dr. Kovács Jenő, a SZOT egészségügyi osztályának vezetője is.

Az értekezlet végül foglalkozott az üzemi-körzeti orvosok és a táppénzbevitellel jogosult üzemegészségügyi szolgálat munkájával.